

Uhtuan kylää katselemassa oppaana kirjeet ja muistelukset

Uhtuan kahteen tuoreeseen kyläkarttaan on kertynyt tietoja lähes 90 rakennuksesta. Niitä katsellessani teki mieli kerätä lisää ainesta Uhtuan kylästä. Arkistoista, uhtualaisten kirjeistä ja muistelmissa olen kerännyt lähinnä maisemaan, taloihin ja niiden asukkaisiin liittyviä tietoja. Keräystavasta johtuen olen saanut esille kovin hajanaisia ja vaihtelevaa tietoa, mutta on mielenkiintoista koota vähäisiäkin muistiinpanoja tästä vanhempien ja esivanhempien kyläyhteisöstä.

Suomessa eläneiden ja elävien karjalaisten muistelmissa koti-Karjala ja kotoiset seudut ovat mielessä sellaisina kuin kotikylä oli ennen 1920-lukua. Viime aikoja lukuunottamatta olemme kuulleet tai lukeneet aika vähän elämisestä ja rakentamisesta Uhtualla. Yritän liittää ainakin osan löydöksistäni vastaavaan Uhtuan kyläkartan taloon tai sukuun, mutta yhteys jäänee joissakin kohdissa epävarmaksi. Suurin osa tiedoista sijoittuu ajallisesti 1800—1900 vuoden vaihteen molemmin puolin.

Maiju Keynään haastattelu-aineistosta on ollut paljon iloa ja hyötyä. Uhtua-seuran jäsenet ovat olleet aktiivisia tiedon jakamisessa. Epävarmoiniin tai virheellisiin asioihin ottaisin mielelläni korjauksia tai lisävalaisua.

Meille tutun A.W. Ervastian silmin katselemme Uhtuaa vuonna 1879: Röhöstä tulijalle näkyi Kivinenän hirkkaharjulta Uhtuan kylä ja Keski-Kuittijärvi sen edustalla. Uhtuan kylä on rakennettu loivasti Kuittijärven viettävälle laakealle kankaalle kolmeen eri ryhmään: Lamminpohja molemmin puolin Uhtujokea, Miitkala ja Ryhjä molemmin puolin itse joen suuta ja Likopää järven rannalla. Sen ja Lamminpohjan välillä joki levenee lammin taipaiseksi suvannoksi, josta arvatenkin Lamminpohja on saanut nimensä. Ervasti kertoo taloja olleen 160 tai 170. Ryhjässä järven rannalla oli kaksi kirkkoa, molemmat laudoitetut ja maalatut, vaikka vanhempaa ja pienempää ei enää käytetty.

Kestikievari oli Lamminpohjassa, joen etelärannalla. Vähän siitä ylöspäin toisella puolen jokea, kankaalla oli Ondronon yksinäinen talo. Se on rakennettu Venäjän malliin, mutta laudoitettu ja maalattu. Siinä asui yhtenä perheenä kolme veljestä — neljäs oli kotiväynä Enonsuussa. Ihan kestikievarin vieressä oli talo, jonka isäntä Matti Pällinen oli Ondronon lankomies.

Pappila joen suussa oli vanha, matala mitätön rakennus, mutta uusi komeampi oli kehällä vieressä. Vähän etempänä pappilasta vei puusilta joensuun poikki toisella puolella olevaan kalmistoon. Lamminpohjassa oli toinen silta.

Uhtuan rakennuksia ja asukkaita

”Pravlenja” eli kunnanhuone, jossa myös pidettiin vankeja, oli Ryhjässä järven rannalla. Pravlenja ei ollut kaukana Miikkulan talosta, se oli poikki joen vastapäätä Kiriläisessä Iivanassa eli Tichanoffissa. (Feodor N. Pällijeff 1913.)

”Kupernaattorihan se kävi eilispäivänä täällä Uhtuassa, kävi kirkossa, pravlenjassa, stantsiassa, pappilassa, ferssalan punktissa ja Oksenttiessa, jossa oli kortteeri.” (Santeri Vepsäläinen 1908.)

Uhtualla oli usein työttömyyttä. ”Huonot ajat tulee eletäväksi; onpa nyt töijien toiveita, pravlenjan teko uutelleen ja siihen sammalen nostoa, kiven nostoa, saven, hirren tuontia Miitkalasta ja kaiken tarpeitten saantia ja sillan korjua, kelle mitään töitä.” (Jeli Afanasjeff 1902.) Ahava 24:3

Kotiteollisuutta syntyy Uhtualle

Lammonpohjassa sijaitsivat Ahavan ompelimo ja kutomo, suutarinliike ja satulasepän versta sekä Ryhjässä nahkuriliike. Suutarin versta toimi aluksi Paavo Ahavan Karjalan kodissa ainakin vuosina 1907—1908. (Maiju Keynäs/Paavo Ahava&

Uusi kotiteollisuus tarvitsi rakennuksia. Maan hankinnassa neuvoteltiin monien osapuolien kesken. Niinpä tehtiin kaupassopimus 12.8.1907 Uhtuan Nahka-Saha-Mylly- ja Saviteollisuus- osuusliikkeelle myytävästä tilasta, joka sijaitsi Nuolutojan suussa Keski-Kuittijärven rannalla ja jossa oli Pekkasen Onton jauhomylly. Kauppaan kuului oikeudet koskeen. Korvausmaksu piti suorittaa Anton F. ja Wasili I. Rodionoffille.

Osakkaita, joilla oli joki- ja myllyosuus, oli monta: Herassim, Mikko ja Stepan Afanasjeff, Miron ja Filip Tichanoff, Alex Lasaroff, Ivan J. Jermeijeff Robert Korniloff, Mikko Tromimoff ja Ivan Efemov Trofimoff.

”Olen Myllyn kaupat tehnyt ja kirjat on vahvistettu pravlenjassa, lesnoi lupasi mitata maata lumen lähettyä, mikä tarttee, vaan sano olevan Tsiksan puoli tyyriimpää kun Ryhjän puoli.” (Simana Afanasjeff 1908.)

Toisessa asiakirjassa puhutaan Huponojassa olevasta myllylaitoksesta, johon oli tarkoitus rakentaa voimalaitos paikallistarpeita, sähköä, sahaa ym. varten.

Suutarinliike ja satulasepän versta

Nahkurin versta rakennettiin 1908. Ostettiin nahkoja, myytiin raakanahkaa ja muokattiin nahkoja ns. nahkatehtaan tarpeisiin, jossa valmistettiin hevosenvaljaita, jalkineita ja erilaista alaan kuuluvaa nahkatavaraa.

Nahkatehtaan rakentamisvaiheista kertovat monet kirjeet Uhtuasta Paavo Ahavalle Kuusamoon.

”Mellitsoista lesnoi käy osoittamassa maan. Lähellä on Remsu Konstan peltoa, pitäisi sopia, luovuttaisiko Konstu sen. Pitäisi rakentaa ensin pirtti Mellitsoihin, jossa voisi työväki majoilla.” (Santeri Vepsäläisen kirje 1908). Kirjeessä oli myös piirros, johon oli merkitty Antti Afanasjeffin, Hilippä Ticganoffin ja Wasili Pällijeffin asuinkartanot.

Karvariversta asetettiinkin Lamminpohjaan eikä mellitsoihin.

”Ojalan ukko tuumaili että tuo verstaan paikka olisi paljo parempi Lamminpohjan kalmismaan luona olevan Lehmilammin lotkon luona, sillä kun siellä Tuhkatermän lammin luona Kuittijärven rannat on niin matalat, että kuivan veden aikana vesiamtka tulee hyvin kauas.” (Wasili Waara 1909.)

Eräs ehdotus oli, että leipätehdas olisi noin 300—400 sylon päässä Likopään viimeisestä ns. Leppä Jukan talosta, Tuhkatörmän lammin rannalla, Kormus-tsärkällä eli syrjällä. Lammista Kuittijärven rantaan oli noin 60 syltä. Kesätie Kormusniemelle ja Jyväskyläteen kulkisi aivan pihan läpi. 1909 keväällä nahkatehtaan rakentaminen alkoi edistyä. Maa oli kyläkunnan. Kyläkokous, kotka pidettiin ja maata annettiin Tuhkatermän lammin rannasta. Makarielan Janne alkoi vedättää hirsä. Uuden versta-huoneen salvajat olivat Lylyni ja Potahvein Oleksei.

Ryhjän taloja ja asukkaita

Ryhjässä oli Aprosen Vasilin talo (3) ja Siitarin (14) talot. Vaseli Apronen (Afanasjeff) syntyi Uhtualla v. 1886. Vaimo Maria Simanan tytär (s. 1890) oli syntynyt Siikanen (Siikajeff) Jyväskylästä. Marian äiti oli Okahvie Jouhkon tytär Popoff. Marian veljet Huoti, Alekski ja Mikko Siikajeff. Mikko käytti myöhemmin nimeä Rautapää. (Liisa Vaselin tytär Virta.)

Vanhan Remsun Vasilin talo (5) ja Remsun Jaakon Vasilin talo (4) olivat Ryhjässä lähekkäin. Remsu Nikolain talo (24) oli hie-man kauempana järven rannalla. Ervastian matkan aikoihin Uhtuan kyläpappina oli Paanajärven syntynyt Kamkin. Papin tytär Anni Remsujeff (s. Kamkin) oli syntynyt Uhtualla 6.8.1863. Anni kertoi, että Uhtualla oli siihen aikaan noin 300 taloa ja että maa oli Uhtualla hyvää ja hallaa harvemmin. (Maiju Keynäs/Iivo Kinos)

Alekski Jaakon poika Remsujeff, ”Papin Annin” poika, oli vuonna 1919 Uhtuan kyläpäällikkönä.

Vuosisadan alun näkymä Uhtujoelle. Taustalla silta joen yli.

Ilmeisesti samaa perhettä oli Iivo Jaakon poika Kinos (Ivan Remsujeff), kansakoulun opettaja, joka syntyi 13.4.1898 Uhtualla, osallistui 1. maailmansotaan 1917—18, oli englantilais-karjalaisen pataljoonan esikuntaväepälinä Aunuksessa, 1919 Uhtualla opettajana, osallistui Karjalan vapaustaisteluun 1920—22 ja tuli Suomeen 1922. ”Kyvykkäitä oppilaita kehoitettiin siirtymään Arkangelissa sijaitsevaan 2-vuotiseen seminaariin, jossa oli vapaa opiskelu ja ylläpito. Sinne meni Atalian Oleksei ja Kinos joka oli Riston kanssa kansakoulussa. Kinos oli papillista syntyperää.” (Maiju Keynäs/Risto Rikanoja.)

Remsu Jaakon tyttö Uhtualla lähti Laihialle kutomakouluun, jossa muitakin Uhtuan tyttöjä oli ollut ”opin reessä”.

”Minä olen hommannun lähtää Laihialle kouluun, sinne kutsui Timo Manner kahta tyttöä, Rempsu Jaakon tyttö läksi.” (Maria Bogdanoff 1909.)

Jaakko ja Vaseli Remsu olivat serkuksia. Vaseli Remsun vaimo oli sukuaan Pällijeff ja vaimon sisar Outi Pällijeff oli naimisissa Feodoroffin kera. Outilla oli poika Vaseli Rasi (Feodoroff), joka kertoi enonsa olevan Samppa Nikiforin poika Pällin (s. 1859). Samppa Pällin sisaret Paraksia Remsujeff s. 1862 ja Akulina (?Outi) Feodoroff ovat tämän mukaan Vaseli Remsun vaimo ja vaimon sisar. (Lauri Pälli. Maiju Keynäs/Vaseli Rasi).

Remsujeff, Nikolai Uhtualla ilmoitti vuonna 1920 Karjalan Vartia -lehdessä nimekseen Nikolai Kinos. Ilmeisesti sama Nikolai Kinos, joka oli syntynyt 1903 ja joka 18-vuotiaana vuonna 1921 oli Mihail Juksowskij'n komppaniassa.

Hotakka Remsun talo (8).

Puuseppä Hotakka (Fedot) Rodionov Remsujeff vangittiin karjalais-kansallisten asioiden kannattajana yhdessä Vaseli Jeremejeff Rähän ja Vaseli Dorofejeff Waaran kanssa 1907 ja vietiin Vienan Kemiin. Vaara pääsi puolen vuoden päästä vapauteen, mutta Hotatta ja Rähä karkoitettiin Siperiaan. Vaseli Rähä kuoli Siperiassa. Hotatta pääsi Uhtualle. Hotatan vaimo oli Tatjana Ivanovna. Heillä oli neljä lasta. Hotatta Remsujeff kirjoitti Temiristä 26.10.08: ”Vallen kansa saimme olla Temirissä 524 päivää ja nyt hänkin jätti minut suremaan 20.10.1908, sisällisen (keuhko)tautin sairastettuaan.”

Remsun Mikin talo (16). Remsu Mikitän talo (18).

Eräs Mikko Remsujeff oli Jukka Remsujeffin ja Iiro Kirilän tytär Tichaboffin poika, jonka vaimo oli Tatjana Piminoff. Heillä oli lapset Iro ja Mikko.

Mikkosen Iivanan talo (21). Mikkosen Miitrein talo (Trofimov) (23).

Leo Pankkonen Kajaanista 4.11.1919: ”Uhtualla tuli miehiä, jotka kertoivat, että elämä Uhtualla on rauhallista. On ryhdytty kokoamaan aseita pois koko kunnassa. Ltn. Simola ja Mikkonen Iivana (Ivan Trofimoff) on valittu kerääjiksi.

Topon Pekan talo (22). Riijon Kuisman ja Topon Pekan Marin talo (12).

Pekka Topiaan poika Pankkonen (Trofimoff) syntyi Uhtualla 1993. Nimi on suomennettu Pankro-nimisen esi-isän mukaan. Isä Topias Iivanan poika oli syntynyt 1846. Topiaan vaimo oli Nikifor Mitrofanoffin tytär. Pekka oli Suomessa kauppiana mm. Petäjäviedellä, oli Tarton rauhanneuvotteluissa mukana Karjalan väliaikaisen hallituksen edustajana ja toimi VKL:ssa ja KSS:ssa. (Maiju Keynäs/Pekka Pankkonen). Hoto Pankkonen, talollisen vaimo syntyi Uhtualla noin 1850 ja tuli Suomeen Petäjäviedelle 1920, passin mukaan 70-vuotiaana. Lieneekö Topiaan vaimo?

Pankkosen Levan talo (20).

Leo Pankkonen syntyi Uhtualla 20.2.1880 ja kuoli Suomessa 1948. Isä oli Juho (Iivana) ja äiti Tatjana. Leo oli kauppiana mm. Äänekoskella. Leon vaimo oli Vera (Fetora) Ivanin tytär Jeremejeff s. 12.6.1890 Uhtualla, kuollut 1937 Suomessa, Vasili Rähän sisar. Veran äiti oli Ogafie Remsujeff. Ogafien vanhemmat olivat Ivan (Jukka) Remsujeff ja äiti Iro Kirilän tytär Tichanoff.

Leo toimi aktiivisesti Karjalan asioissa. Leo Pankkonen kirjoitteli useita kirjeitä Paavo Ahavalle Kajaanista, jossa hän toimi mm. pakolaisten huollossa ja elintarpeiden välittäjänä Karjalaan 1919—20. Leo kertoi Karjalan tilanteesta, jouhojen puutteesta, pakolaisista ja vapaustaistelun valmisteluista.

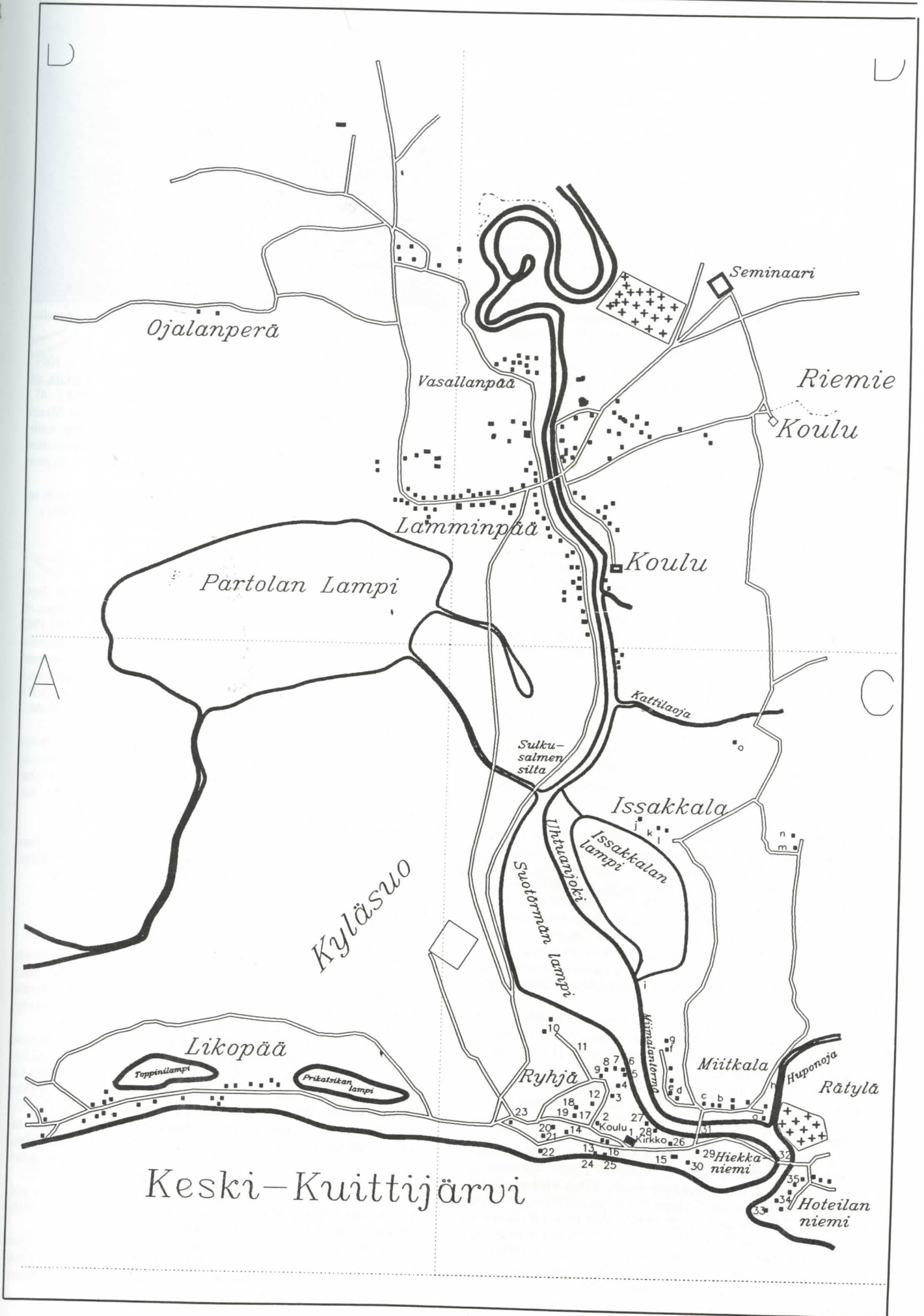
Rähän Vaselin talo (25).

Vaseli Jeremejeff Rähä syntyi Uhtualla, kuoli Temirissä 2.11.(20.10. vanhaa lukua) 1908. Puoliso oli Anni Jyrkin tytär Tiftoff Vuokkiniemestä. Vaseli Rähän vanhemmat olivat Ivan Jeremejeff Rähä ja Ogafie (Akafia) Remsujeff. Heillä oli lapsia: 1. Vaseli Rähä. 2. Petri s. 12.1.1897, Petrin vaimo Maikki Tichanoff. 3. Fetora (Vera), joka oli Leo Pankkosen vaimo. 4. Anni, jonka puoliso oli Vaseli Tichanoff. Ogafie Remsujeffin sisar Malanie Remsujeff oli naimisissa Jaakko Sergejeffin kera. Ogafien veljiä oli Mikko, Leva, Kirilä, Konsta ja Huotari Remsujeff.

Ote Ivan Jeremejeffin kirjeestä Vaseli Rähälle 21.9.08: ”Voi hyvin rakas poikani Wasil, toivotamme Wanhemman rakkautella Pappas Ivan ja mammas Akafia, veljes Petri, sisares Fetora ja Anni. Kaikin soisimme hyvää Wointia ja soisimme että vielä näkisimme toisiamme.”

Vaseli Rähän toiminta Karjalan hyväksi oli aktiivista. Hän oli Uhtuan kansalaiskokouksen 21.12.1905 sihteeri ja Perustuslaillisen Kansanvaltaisen Puolueen 35-henkisen paikallistoimikunnan jäsen. Vaseli Rähä oli suunnittelemassa Paavo Ahavan kanssa omakielistä kiertokoulua Uhtualla ja oli 1907 kiertokoulun johtokunnassa.

Vaseli Rähä vangittiin 2.9. (vanhaa lukua) 1907 ja vietiin ensin Kemin vankilaan. Vaseli Rähän kirje Paavo Ahavalle 15.11.1907 Kemin vankilasta: ”Eilispäivänä sain vasta tiedon, mistä syytetään: kansan kiihottamisesta vaatimaan kansankielisiä koulu- ja jumalanpalveluksia, osanotosta Vienan Karjalaisten Liiton toimintaan, kirjoituksista Karjalan Pakinoihin, nimen muutoksesta

Räihä, osanotosta VKL:n kesäjuhliin Kajaanissa, suomalaisten majoituksesta luonani, lupa-anomuksen laatimisesta VKL:n kiertokouluille, lukutuvan perustamisesta Uhtuaan, käsityö- ja kiertokoulun perustamisesta. (Karjalaisten Joulu II, ss. 3537.)

Okafie Dorofeffin kirje Vaseli Vaaralle 12.2.1908 Uhtuasta: ”Rakas poikani Vaseli, saan tietää että Kemistä on lähetetty jo Vaseli ja Hotatta 1000—700 virstaa eteen käsin. Kuuta vajalla pari vuotta on määrätty heidät oleman.”

Hirssu Onton talo. Hirssola. (13)

”Hirsson Ontto (Uhtuasta) pitää tuoda vaimon Nurmilahdesta Jermiän tyttären.” (Konstu Remsujeffin kirje 1902.)

Hirsson otto toimi Uhtuan kyläkomentanttina vuoden 1922 alussa.

Runonkerääjät laulattivat noin 50—60-vuotiaista Hilippäini Arhippaa Uhtuassa vuonna 1872. Arhippa, sukuaan Ohvokaini (Afanasjeff) syntyi Uhtuan Hirssolassa 1820-luvulla, kuoli naimattomana 70 vuoden iässä 1890:n paikkeilla. Oli Uhtuen kirkon staarostana 10 vuoden ajan. Runonsa hän oppi äidin isältään uhtualaiselta Hirssolta. Arhipan veljenpoika Potahvein Petri (Ohvokaini Afanasjeff) oli myös mainio laulaja. (A.R. Niemi s. 1085—86. Karjalan kirja 1910 s. 286—7.)

Otto Hirssu syntyi 12.9.1881 Uhtuassa, vaimo Maria Kallen tytär (s. 13.6.1888) oli syntymään Sirgeinen. Heillä oli neljä lasta (Maiju Keynäs/Maria Hirssu.)

Jaru Hirssu Afanasjeff syntyi 4.5.1880 Uhtualla. Vanhemmat Pekka Hirssu ja Lukina kuolivat Uhtualla.

Miitkalan taloja

Huotarini Jouhko (Feodoroff, Jefim) sukuaan Voassilaisia, runolaulaja, syntyi Voassilan talossa Uhtuessa vuoden 1805 paikkeilla, kävi koulua Skiitan naisluostarissa (tai Vienan Kemissä), oli kauppiana, kunnankirjurina ja lopuksi kunnan esimiehenä Uhtuessa. Jouhko kuoli 1891—92 noin 85 vanhana Uhtuan Voassilassa. Veli oli Voassilaini eli Huotarini Kostja (Feodoroff), joka kuoli noin 1895. (Niemi s. 1090—91.)

Ii’an Hilipän talo (Viäräpiä Hilippä-Feodorov). Miitkala c. Feodorov, Elias eli ”Kytty-Ilja” on elänyt Uhtualla 1920-luvulla, samoin Eliaan poika Jaakko. Iljan poikia oli myös Amerikassa.

Vaseli Rasi (Feodorov), Mikon (Nikitan) poika, syntyi 1886 Uhtuan Miitkalassa. Hän oli Uhtuan maakuntapäivien kirjuri ja Uhtuan kunnanvaltuuston jäsen 1921—22. Vaseli eli lapsena Nivalassa, jossa isällä oli kauppa. Monien muiden karjalaisten tavoin Vaseli joutui 1. maailmansotaan. Vaselin veljet olivat Kalle ja Teppana. serkut Mikko Kuikka (Feodorov) ja Ilja Feodorov. Perhe asui Miitkalan kylässä vuoteen 1922. Täöoryhmä Uhutjoen rannalla. (Hannes Rasi).

Arjalan Jaakon talo (Haurinen). Miitkala. a.

Atalian Oleksei meni Arkangelin 2-vuotiseen seminaariin, jossa oli vapaa oleskelu ja ylläpito. (Maiju-Keynäs/Risto Tikanoja.)

Miitkalan taloja vuonna 1894. Näin kertoo Uljaana Metso: ”Täm on Huiman Passon talo, ta tässä on At’jaj Jarassiman talo. Ta toisen At’alan oli tässä vieressä. Tämä on Kost’alan aitta, ta täm on kyly. Tässä myö kaikin kylpimä tässä, monta taluo siih kävi kyläh kylpömäh... No tässäkö se oli nakrismoa? ... nakretih jotta: Metso-Joakon naini stolalla kalittoa sreäppi, a myö nakrehie varassamma.” (Virtaranta, Vienan kansa muistelee. Porvoo 1958. S. 357: Valokuva ”Vanhoja taloja Uhtuan Miitkalasta. 1894)

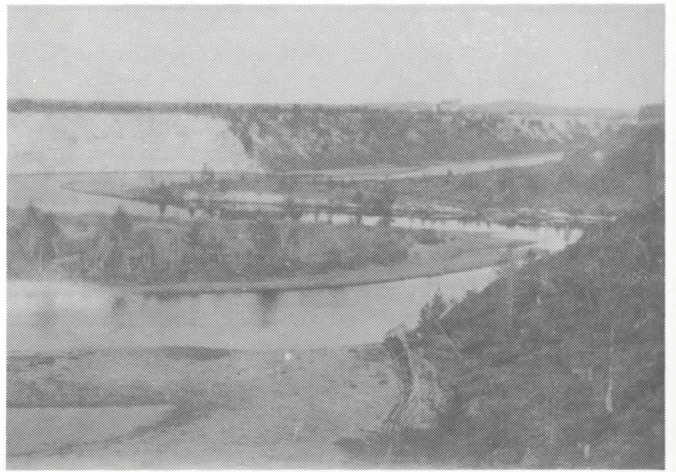
Lieneekö Metso-Juakko, samaa sukua kuin Jaakko Mosnikoff (myöh. Jack Mattsson), joka meni Amerikkaan; tämän vaimo oli Matrona ja poika Konstantin. Metso-Timon poika Huotari Mosnikoff myös oli Amerikassa.

Uhtuan Metsot ovat viralliselta nimeltään Mosnikoff. Riikolan Huotarini Torohvie Tichanoff oli mennyt naimisiin Matro Kassanan tytär Metson kanssa ehkä 1820- tai 30-luvulla, tytär Okahvie syntyi 1858.

Tomma Harittanan tytär Mosnikoff Miitkalasta oli Miikkulan pojan Mikittä Tichanoffin vaimo. Heillä oli lapset Miihkali ja Lukki, jonka mies oli nimeltään Ontronoff. Timo Mosnikoff oli naimisissa Outi Kirilän tytär Tichanoffin kanssa. Outin ja Timon lapset olivat: 1. Marina jonka puoliso (Vaseli?) Pällijeff. 2. Huotari. 3. Pekka Mosnikoff (Amerikassa). (Klementjeffin ja Kirilä Tichanoffin sukutaulut.) Onko tämä Huotari sama kuin Huotari Mosnikoff, Metso Timon poika, joka oli Amerikassa 1905.

Parssolan Maura Hotejevan talo. Ryhjä (29)

Hotejow, Maura o.s. Mosnikoff, talollisen leski syntyi noin

Uhutjoen iso ässänmuotoinen mutka. Keskellä olevalla niemellä nuorisokokoukset kesäisin yhteisiin huveihin.

1868 Uhtuessa. Hän oli 50-vuotias vuonna 1918. (Niemi s. 1089.)

Hotejoff, Maura, ”koulun Maura”, runon osaja ja itkijä, oli Uljaana Metson (s. 1881) miehen sisar. (Virtaranta 1958 s. 47.) Koulun Mauran valokuvasi Inha vuonna 1894. Metsolan Maura on utsilisalla storosana (vahtimestarina). ”Olen Hotatan asunnossa, kun oma (Parssan) pirtti on kylmillä” (Santtu Wepsäläisen kirje 1909.) Metsolan Maura oli Paavo Ahavan serkku ja Paavon isän Simanan sisaren lapsi.

”Sanovat tulipalon olleen Miitkalassa, Iro-tätin ja pruuikin talot sanovat palaneen aivan poroksi.” (Ivan Afanasjeff 1899.)

Issakkalan taloja

Haurinen, Ortjo (Otto), Issakkala (n).

Ortio kuoli 1943 Karjalassa. Ortjon vaimo oli syntyisin Topiaan tytär Trofimoff, Pekka Pankkosen sisar. Vaseli Haurinen eli Issakkalan Ortjon Vaseli (s. 26.4.1903 Uhtua — k. 28.12.1988 Lohja), kävi venäläisen koulun, oli 12-vuotiaana Muurmannin ratatöissä ja Muurmannin legioonan juoksupoikapataljoonassa. Vaseli tuli Suomeen 1921. (Maiju Keynäs/Vaseli Haurinen.)

Ortjon tytär Kristiina s. 1897, oli naimisissa Joki (Jakoffleff). Ortjon veljet olivat Miihkali (Mikko), Kostja (Konsta) ja Trohkiima (Topi). (Maiju Keynäs/Kristiina Joki, Vaseli Rasi.)

Konstu kirjoitti Ahavalle tulipalosta: ”Waselin vaimo Sohja pyytää palon apua, keittovärkkie, jalatsie ja vaatetta, ei muuta jäänyt kuin risti rinnalla ja yksi lehmä” Konstu toivoo, että Ahava ottaisi kouluun Konstun tytön Tatjanan ja Waselin tytön Tuarien.

Haurisen Stepanan (Tepon) talo. Issakkala j.

Teppo syntyi noin 1872. Vaimo oli Tichanoff (s. 1876), Paro Ahavan sisar. Lapset Iro, Iivana, Johannes, Jarassima ja Riiko. Lieneekö sama kuin Stepana Trohkiman poika Haurijeff.

Likopään taloja

Likopään Sirkeisiä.

Lönnrot tapasi Sirkeini Varahvontan Uhtualla 1835. Varahvontta oli sukuaan Sirkeisiä eli Jamasia, Sahrenin poika. Suku oli jo ammoin tullut Uhtueen. Sahrenin isä oli Hotatta. Varahvontalla oli pojat Poavila ja Triihvo. Varahvontta oli syntynyt 1850-luvulla, eli noin 65-vuotiaaksi. (Niemi s. 1170—71.)

Varahvonttani Triihvo, Sirkeini eli Jamani Triihvo, syntyi noin 1817 Uhtuen Likopäässä. Triihvo oli varakkaan talon isäntä. Bo-renius tapasi Triihvon 28.8.1879 kauppamatkoilla Suomessa. Inhan valokuva Triihvosta on vuodelta 1894. (Niemi s. 1170. Inha s. 163, 266—68, 291. Haavio, Viimeiset runonlaulajat s. 67—72.)

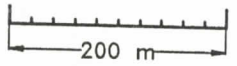
Aleksi Lasareff, Röhöläinen, s. Röhössä 1866, oli Triihvo Jamsen vävy ja asui Likopäässä. Aleksin vaimo oli Darja, Triihvo Jamsen tytär, ja lapset: 1. Omelie, 2. Vaseli, 3. Maikki, 4. Anni. (Toukomies 1926 s. 99. Valokuva perheestä.)

”Nyt kun tuli työpaikka Lamminpohjaan, aijon muuttaa pois Alex Lasareff Röhöläisen talosta.” (Puuseppä Santeri Wepsäläisen kirje Uhtuan Likopäästä 1908.)

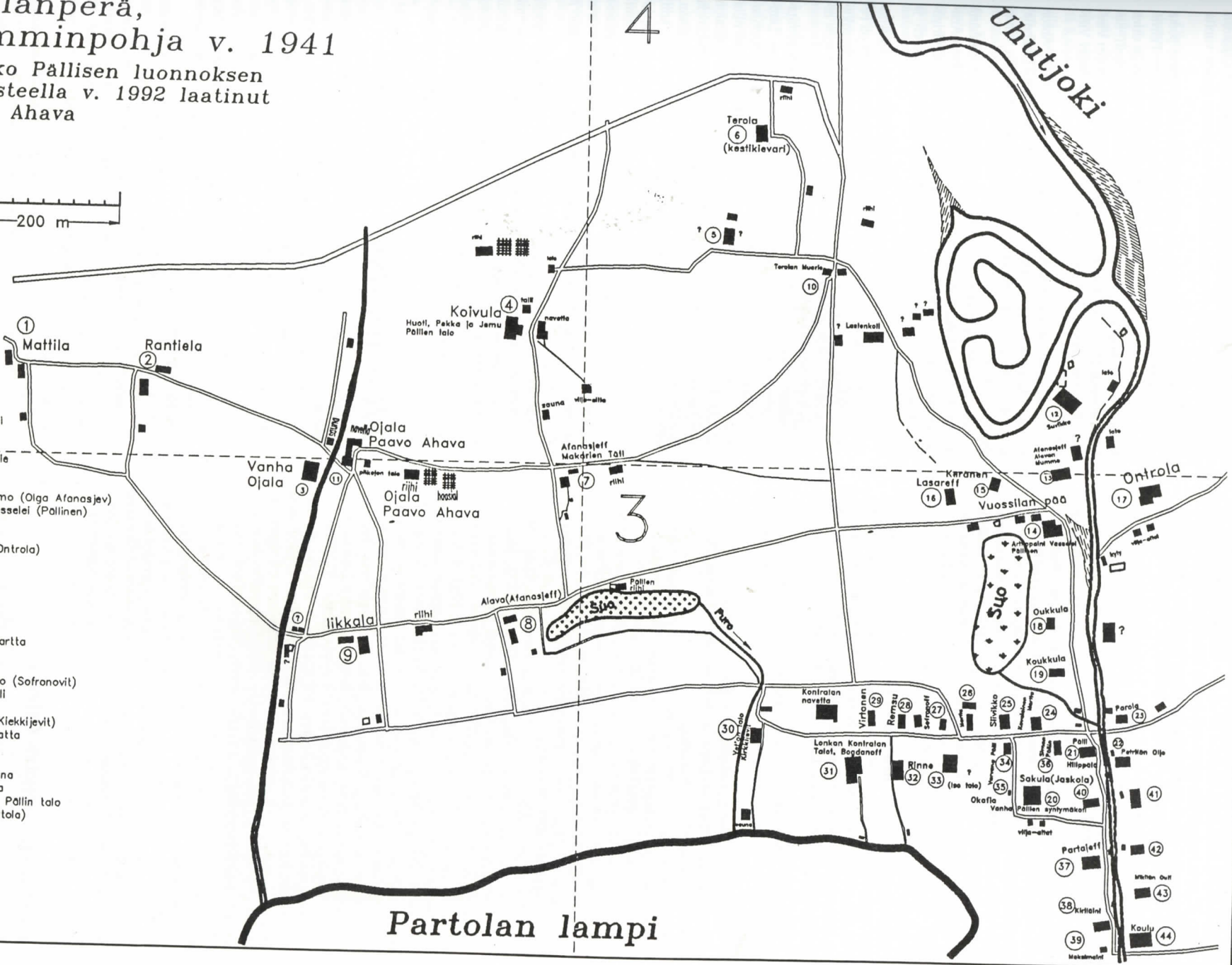
Sirkeini eli Jamani Poavila, Varahvontan poika, syntyi noin 1815 Uhtuessa, kuoli 1920-luvun taitteessa. Puavilan poika Juakko arveli ukon olevan 102 vuotta vanha. Marttini ilmoitti Poavilan kuolleen 113-vuotiaana. (Niemi s. 1169—70.)

2 Ojalanperä, Lamminpohja v. 1941

Veikko Pällisen luonnoksen
perusteella v. 1992 laatinut
Petri Ahava

1. Mattila
2. Rantiela
3. Ojala
4. Koivula
5. ?
6. Terola
7. Makarlen tati
8. Alava
9. Ilkkala
10. Terolan Muarile
11. ?
12. Suvikka
13. Alavan mummo (Olga Afanasjev)
14. Arhippaine Vasselei (Pöllinen)
15. Keränen
16. Lasarev
17. Andronovit (Ontrola)
18. Oukkula
19. Koukkula
20. Sakula
21. Hillippala
22. Petrilä
23. Parola
24. Kovalainen Martta
25. Siivikko
26. Martta
27. Potahvein tala (Sofronovit)
28. Remsu Vasseli
29. Virtani
30. Vet'on tala (Kiekkijevit)
31. Lonkan Kontratta
32. Rinne
33. ?
34. Pällijeff Varvana
35. Pällijeff Okafia
36. Leski-Simana Pällin tala
37. Partajeff (Partola)
38. Kirilani
39. Maksimaini
40. ?
41. ?
42. ?
43. Mikitan Outi
44. Koulu

Partolan lampi

Puavilan poika oli myös Ortto. (Haavio, Viimeiset runolaulajat. 1943 s. 72.)

Otto (Ortjo) Sergejeffin vaimo eli Lukki Vaselin tytär Klementjeff. (Klementjeffin sukutaulu.)

Iivana Jama (Jamasen Poavilan poika) li kiertokauppias. (Maiju Keynäs/Vaseli Rasi.)

Kalle Tapanin poika Penttisen isänisä oli Jarassima Afanasjeff, jonka vaimo oli Jamasten, Poavilan ja Triihvon sisar. (Maiju Keynäs/Kalle Penttinen.)

Sergejeff, Jakov Pavlov oli Uhtuan kansalaiskokouksen 1.1.1906 asettaman Perustuslaillisen Kansanvaltaisen Puolueen 35-henkisen paikallistoimikunnan jäsen. Hän allekirjoitti useiden samanmielisten kanssa 1.12.1906 anomuksen kansanvalistusministerille saada perustaa suomenkielinen koulu Karjalaan. Jaakko Sergejeffin vaimo oli Malanie Remsujeff, Jukka Remsujeffin ja Iro Kirilän tytär Tichanoffin tytär. Heidän lapsensa olivat: 1. Teodor (Feodor) Salo (Sergejeff), s. Uhtualla 22.4.1881, 2. Jama, Alex, s. 1887 Uhtuan Likopäässä. (Klementjeffin sukutaulu. Maiju Keynäs s. 240.)

Ahei Sergejeff oli Uhtuan Likopäästä, vaimona Lukki Ananien tytär Klementjeff. Heillä oli lapset 1. Marina 1862—1021, mies Timo Sergejeff, jonka tytär Ida oli naimisissa Timo Mannerin kanssa. 2. Anni, mies Timo Jakovleff. 3. Mikko 1877—1945, vaimona Maria Rodionoff 1822—1967. (Klementjeffin sukutaulu.)

”Uhtuassa Ahei Sergejew vaimonsa kanssa läksi Kormussaaresta halon soutuun, hukkuivat.” (Anni Rähän kirje 1908 Wasili Rähälle.)

”Täällä hukku yksi pariskunta Likopäästä Ahhei, menivät halvoja noutamaan, tuuli oli kova ja särki venhen.” (Karvari A.Wendelin 1908 Uhtuulta.)

Kuusamon kansanopistossa opiskelivat (tai pyrkivät opiskelemaan) seuraavat Sergejeffin työtät Likopäästä: Aleksandra, Daria Orton tytär, Maria Kassanan tytär ja Outi Sergejeff.

Vasilij Kalinin Sergejev eli Uhtualla ainakin 1906. Lieneekö hänen sukulaisiaan Kalinan tytär Sergejeff Likopäästä, jonka mies oli Miikkula Huotarin poika Tichanoff. Heillä oli tytär Maura, jonka mies oli Matti Jussin poika Sofronoff Lamminpohjasta. (Maiju Keynäs/Matti Riikola.)

Samuli Sergejeffillä oli pojat Timo ja Eerikki (s. 1840—50?). Eerikki Samulinpojalla oli lapset: 1. Timo s. 1872, joka oli kaksi kertaa leskenä, molemmat vaimot olivat Viitasarelta. Toinen näistä Katri Sirkeinen (s. 1870) tuli Suomeen 1922 Viitasarelle. 2. Risto 1886—1969. Riston vaimo Anna s. 1995. 3. Konstu, kiertokauppias, jonka vaimo oli Kyläniemen Jeremie Remsujeffin tytär. 4. Jussi (kauppias, vaimo Hulda Häkkinen, Alavus). 5. Tytär, jonka mies oli Simo Ahava, kauppias Somerolla. 6. Outi (= Jenny Tiilikainen, o.s. Sirkeinen s. 1893, jonka aviomies oli Teppo Roopen poika Tiilikainen, s. 1881 Jyväskylähdessä. Jennyn veljet olivat Risto, Timo ja Jussi Sirkeinen. Jennyn sisaren mies Simo Afanasjeff, Somero. (Maiju Keynäs/Jenny Tiilikainen.) Riston äidin isä Oksenttei Sergejeff Uhtuulta (s. ?1830—40) perusti kangaskaupan Kuopioon noin 1870. Poika Ivan s. 1863 siirsi kaupan Kajaaniin. Risto Eerikin poika Sirkeinen oli kauppa-apulaisena 1905 Kajaanissa setänsä Timo Sergejeffin luona ja Riston vaimon Annan veljellä Ivab Sergejeffillä vuosina 1908—12. Uhtuan Sergejeffit ovat samaa sukuhaaraa, mutta Risto ei tiedä, mistä olivat. (Maiju Keynäs/Risto Sirkeinen.)

Risto Sergejeff kertoi kirjeessään 1918, että silloisen Uhtuan retkikunnan toimesta oli alettu maantien teko Ryhjässä kyläsuon yli. Lamminpohjaan piti tulla myös kaksi uutta siltää tehtäväksi.

Maria Kallen tytär Sirgeinen s. 1888, oli naimisissa Ryhjässä Hirssolassa Otto Hirssolla. Isä Kalle oli kiertokauppias, kuoli 70-vuotiaana. Äiti kuoli Marian ollessa 3-vuotias. Kallen pojat Jussi ja Aleks Sirkeinen. (Maiju Keynäs/Maria Hirss.)

Lamminpohjan taloja

Uhtuan kyläkarta en löytänyt Tichanoffien Riikola-nimistä asuinpaikkaa. Riikolan Matti, Iivana, Tichaboffin poika on kertonut Maiju Keynään haastattelemana laajasti elämästään, suvustaan ja Uhtuan oloista.

Tichanoffin ovat hyvin vanha uhtualainen suku. Esivanhemmista on vaihtelevaa perimätietoa. Matti Riikolan mukaan ensimmäistä tunnettua sukupolvea on Lari, toista polvea veljekset Riiko, Paahkomei ja Lari, kolmatta Ossippa, Iivana ja Huotari, jonka pojat olivat Miikkula, Iivana, Mikittä, Karpja ja Torohvie, tyttäret Joukenie ja Outi. Syntymävuosia näinkin vanhoista esi-

vanhemmista ei juuri tiedetä. Ajallisen kiintopisteen antaa Torohvien tyttären Okahvien syntymävuosi 1858 ja Matti Iivanan poika Riikolan 1870. Huotari kuoli 108-vuotiaana ennen vuotta 1870.

Lamminpohjan Hilippälässä (21.) asunut Antti Timon poika Vierma esittää haastattelussaan toisenlaisen sukuketjun. Tiihvana ensin, toisessa polvessa Kirilä, kolmannessa Hilippä ja sitten Iivana, jonka poika oli Hilippälän tunnettu Timo Tichanoff. Sukua on nimetty myös Larini-nimellä, mm. Ruotsissa Antti Vierman isää on sanottu Larin Timoksi. (Maiju Keynäs/Antti Vierma.)

Timon pojat olivat Feodor (Huoti Hilippälä) s. 1880, Anton (Ontto, Antti Vierma) s. 1884, Iivana s. 1887, Aleksei (Tikanoja) s. 1891 ja Risto (Tikanoja) s. 1896, tytär Olga Sampan vaimo Ojala s. 1888.

Kolmannen sukuketjun saamme Klementjeff-suvun esi-isästä Kirilä Tichanoffista. Kirilän tytär Matro oli naimisissa Ivan Ananiaan poika Klementjeffin kanssa. Kirilän muita lapsia oli Grigori, Leva (1851—1892), Iivana, Irene Jukan vaimo Remsujeff ja Outi Timon vaimo Mosnikoff.

Kirilän Iivanan tytär Avdotja (Outi) syntyi 1856 ja poika Andrei 1875. Grigorin tytär Maria eli 1867—1883. Marian mies oli Feodor Nikiforin poika Pällijeff. (Lauri Pälli.) Klementjeffin sukutaulussa Iivana Kirilänpojan jälkeläisiksi mainittu Timo voisi olla Hilippälän Timo Iivanan poika.

Näkemistäni kirjeistä ja haaastatteluista on tullut esiin muutamia talon nimiä, joita ei näytä olevan Uhtuan kyläkarta. Lamminpohjan numero 25 Siivikko lienee Suvikko. Lamminpohjan Mattilassa (1) asui Kiekkijev-Mattinen sukua. Punakko on ollut lähellä Hotatan taloa. Iivana ja Homa Sofronoffin kotitalon lähelle on löytänyt kartasta. Missä sijaitsevat Leskelä, Makariela ja Maksimala, josta Timosen Tuarie lähti opin tielle Sortavalaan. Missä lienee eloisien kirjeiden kirjoittajan Päntin Paron koti, Pänttileilän vaarallako vai Pänttileilässä. Missä on Miikkula, johon Jeku palasi Suomesta amnestian jälkeen. Savilosossa asuttiin, samoin Trohkimalassa, joka oli Mikon koti. Teronvaarassa oli kahdet asukkaat ja Ontrosenvaaralta kotoisin on ehkä Vaaran Miikkali Andronoff. Partolan päässä pitäisi olla Homasen talo ja Kirnun talo.

Nähtävästi taloa jaettaessa perhekunnat pysyttelivät lähellä toisiaan ja saunatkin saattoivat olla yhteisiä. Kun kirjeessä ”toisen talon” emäntä lähettää terveisiä tai lähettää matkalaisen mukana kostintua, tämä on varmaan sedän tai jonkin muun lähisukulaisen vaimo. Sanaa sukukuntaa olevat pysyttelivät samojen peltojen tuntumissa.

IRJA RÄMÄ

Heimolaisia etsitään

Vuosi sitten julkaisimme KH:ssa Irja Rämän artikkelin Uhtualaisten sukujen ja tarjolla oleva arkistoinen. Sen on lukenut myös uhtualainen Aino Grangrut. Hän kirjoittaa:

”Artikkelin laatija mainitsee Sippola-nimisen paikan Kuittijärven rannalla, missä oli kolme taloa. Haluan kertoa, keitä aui siellä vuonna 1918. Ensimmäisessä talossa asui Isak Feodorovitš Grangrutin perhe, jossa oli kolme poikaa: Jakov, Pavel ja Ivan. Toisessa kerroksessa asui Hotto Ivanovna kahden tyttärensä Plagan ja Lukerien kera, ja kolmannessa asui Fedor Kettunen vaimonsa Lukerien kera.

Haluaisin kertoa vähän Isak Grangrutista ja hänen perheestään. Hän oli isoisäni. Vuonna 1918 Isakin perhe siirtyi Suomeen, missä perheenpää seuraavana vuonna kuoli. Keväällä 1920 leski Anastasia palasi nuorimman poikansa kera Karjalaan ja asettui asumaan Sippolaan, missä elivät vuoteen 1939 saakka. Vanhemmat pojat Pavel ja Ivan jäivät Suomeen. Heistä ei senjälkeen ole kuultu eikä tiedetä mitään.”

Aino Grangrut toivoo oheisen kirjeen välityksellä saavansa yhteyden Pavelin ja Ivanin jälkeläisiin, joita ehkä elää Suomessa. Jos voitte auttaa, kirjoittakaa Ainolle. Osoite on: Karjalan tasavalta, 186610 Kalevala, Krasnoarmeiskaja 6-3, Grangrut Aino Jakovlevna tai soittakaa KH:n toimitukseen puh. 918-730 4075 (ilt.).

Karjalan Heimon seuraava numero (7—8) ilmestyy syyskuun alussa. Siihen tarkoitettu aineisto pitää lähettää toimitukseen 22.7. mennessä.